

Strijd om de wethouders: "Meer Cocu, minder Van Gaal"

De kiezer mag de gemeenteraad kiezen. De raad kiest vervolgens het college. Is alles al in kannen en kruiken of neemt de politiek de kiezer serieus?

lederen van achttien jaar en ouder mocht op 19 maart naar de stembus. Vroeger een plicht nu een recht. Vroeger een vanzelfsprekendheid, nu een van de vele opties die de burger het leven biedt. Vroeger een feestdag van de democratie.

En nu? In twittertermen is het #GR2014. Politici zeggen het nog altijd: het woord is op die dag aan de kiezer. Die mag beoordelen welke politicus het goed heeft gedaan en wie niet. Daarna is de kiezer weer voor vier jaar bedankt (maar dat zeggen ze niet). Na 49 maart geen folders, geen rozen, geen (loze) beloften.

De aandacht van de dames en heren politici richt zich op de vorming van een nieuwe coalitie. Voor het directe contact met de dorps- en buurtgenoten is geen tijd meer. De nieuwe wethouders moeten gevonden worden.

Of is dat in uw gemeente al geregeld en zijn de verkiezingen slechts een hinderlijke onder-

breking van het politieke proces van coalitievorming en geheime wethouders keuzes? Verkiezingen als alibi voor wat al in het dorpscafé of de achterkamer van de lijsttrekker is geregeld? Onder het motto: deze keer doen we het met die want met die andere partij, met die lijsttrekker, kunnen geen zaken worden gedaan. Dus als de verkiezingsuitslag wordt zoals we vermoeden gaan we de gemeente met de nieuwe coalitie besturen met die twee wethouders!

Tafelversiering

Een onzinnig scenario? Nee. Het komt vaak en veel voor dat er vooraf al afspraken zijn gemaakt. Bij een van de vorige verkiezingen was er een gemeente waar het nieuwe college een dag na de raadsverkiezingen al bekend werd gemaakt. Beide coalitiepartijen hadden de meerderheid gehouden en dus gingen ze door. Lekker snel en

daadkrachtig. En de nieuwe raad dan? Volgens de wet het hoogste bestuursorgaan van de gemeente dat pas een week later werd geïnstalleerd? Die mocht er een strik om doen. Het is een schoolvoorbeeld dat de nieuwe raadsleden er voor spek en bonen bijzitten. Tafelversiering zagezegd, waarbij het uren lezen van dossiers in het niet valt.

Politieke (lokale) partijen doen er verstandig aan anno 2014 een zo open en transparant mogelijk proces van collegevorming te organiseren. Met de raadsvergadering als vertrekpunt...

Wat zou helpen is wanneer de (oude, vertrekkende) raad de belangrijkste actiepunten voor de gemeente zou hebben vastgelegd, of dat opnieuw doet. Achterkamertjes zoveel mogelijk vermijden. Wanneer er een informateur wordt ingeschakeld: helderheid over opdracht, budget en aanpak. Zonder een transparante aanpak

hollen de nieuwe coalitiepartijen maar ook de andere partijen de rol en positie van de raad uit.

Minder Van Gaal

De keuze van de nieuwe wethouders mag geen vanzelfsprekende beloning zijn. De nieuwe wethouder is geschikt om de nieuwe, zware taken (zorg, participatie en maatschappelijke ondersteuning) op een moderne manier uit te voeren. Wethouders die denken dat zij de wijsheid in pacht hebben en menen dat de gemeente (want die heeft de miljoenen) alles gaat bepalen, komen van een koude kermis thuis. Meer dan ooit wordt bescheidenheid gevraagd. Minder Van Gaal en meer Cocu zagezegd.

De ervaring leert overigens dat de wethouders van lokale partijen niet onder doen voor de collega's van de landelijke partijen. Er wordt wel eens getwijfeld aan de capaciteiten van de bestuurders van lokale

partijen, maar zij komen niet vaker politiek tussen de wielen dan hun collega's van landelijke partijen. Er is zelfs een belangrijk voordeel: met een wethouder van een lokale partij loop je minder snel het risico dat hij (of zij) wordt "weggekocht" voor een andere politieke functie, zoals burgemeester of Kamerlid, of omdat men "gewoon" toe is aan een andere baan. Een wethouder van een lokale partij zit de rit van vier jaar uit.

Of in deze tijden Parijs halen voldoende is, moet de nieuwe raad kunnen beoordelen. Politieke vaardigheden, integriteit en verbindend vermogen van de nieuwe wethouder dienen daarom getoetst te worden. Het wethouderschap is en mag in 2014 geen beloning meer zijn voor partijpolitieke trouw.

Henk Bouwmans

Publicist, advies & onderzoek, tevens voorzitter DeCollegeTafel, kennisplatform voor het openbaar bestuur